DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ
AKAİD

AKAİD

MELEKLERE İMAN

Neler Öğreneceğiz?

1. Meleklerin Varlığı ve Mahiyeti
2. Meleklerin Görevleri
3. Meleklere İmanın İnsana Kazandırdıkları
4. Kur'an-ı Kerim'e Göre Cinler
5. Kur'an-ı Kerim'e Göre Şeytanlar

- **Görmediğiniz halde varlığını kabul ettiğiniz varlıklar nelerdir?**

1. Meleklerin Varlığı ve Mahiyeti

- Melek kelimesi sözlükte; elçi, haberci, kuvvet anlamlarına gelir. Çoğulu "melâike"dir.

- Melekler duyularla algılanamayan, nuranî ve ruhanî varlıklardır.

- Yüce Allah, Kur’an-ı Kerim’de şöyle buyurmaktadır:

“Peygamber, Rabb’i tarafından kendisine indirilene iman etti, müminler de (iman ettiler). Her biri Allah’a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine iman ettiler …”

(Bakara suresi, 285. ayet.)

- Peygamberler vahyi bir melek olan Cebrail aracılığıyla almıştır.
- Melekler gözle görülemeyen ve duyu organlarıyla algılanamayan varlıklar olsalar bile onların varlığı inkâr edilemez.
- Meleklere imanı reddeden; vahyi, peygamberi, peygambere indirilen kitabı ve tebliğ edilen hak dini inkâr etmiş olur.

- Yüce Allah, Kur’an-ı Kerim’de şöyle buyurmaktadır:

“Kim; Allah’a, meleklerine, peygamberlerine, Cebrâil’e ve Mikâil’e düşman olursa bilsin ki Allah da inkârcı kâfirlerin düşmanıdır.”

(Bakara suresi, 98. ayet.)

- Meleklerin gerçek nitelikleri ve yaratılışları ancak Allah (c.c) tarafından bilinir.

- Meleklerin görünmeyen varlıklar olması sebebiyle onlar hakkındaki bilgimiz Kur’an ve sahih hadislerle sınırlıdır.

Kur'an-ı Kerim ve hadislerde meleklerin özellikleri hakkında verilen bazı bilgiler şunlardır:

İnsanlardan önce yaratılmışlardır.

(bk. Bakara suresi, 30-34. ayetler.)

Gözle görülmeyen varlıklardır.

(bk.Enfal suresi, 48. ayet.)

Nurdan yaratılmışlardır.

(bk.Müslim, Zühd, 10)

Asla günah işlemez ve Allah'a isyan etmezler.

(bk. Zümer suresi, 75. ayet.; Enbiyâ suresi, 27. ayet)

Kur'an-ı Kerim ve hadislerde meleklerin özellikleri hakkında verilen bazı bilgiler şunlardır:

Allah'ın kendilerine emrettiği işleri eksiksiz yaparlar. (bk. Zümer suresi, 75. ayet.)

Allah'a itaat ve ibadetle meşgul olurlar. (bk. Zümer suresi, 75. ayet.)

Yemek yeme, uyuma, yorulma, gençlik, ihtiyarlık, evlenme ve çoğalma gibi insanî hâllerden uzaktırlar. (bk. Zuhruf suresi, 19. ayet.)

Birden çok kanatları vardır. Mahiyetini sadece Allah bilir. (bk. Fâtır suresi, 1. ayet.)

Kur'an-ı Kerim ve hadislerde meleklerin özellikleri hakkında verilen bazı bilgiler şunlardır:

Çok kısa zamanda uzak mesafelere gidebilirler.
(bk.Mearic suresi, 4. ayet.)

Farklı suretlere bürünebilirler.
(bk.Müslim, İman, 1; Buharî, İman, 37.)

Erkeklik ve dişilikleri yoktur. İradesiz varlılardır.
(bk. Zümer suresi, 75. ayet; bk. Sâffât suresi, 150. ayet.)

Asla günah işlemez ve Allah'a isyan etmezler.
(bk. Zümer suresi, 75. ayet.)

- **Hafaza melekleri hakkında neler biliyorsunuz?**

2. Meleklerin Görevleri

- Allah'ın (c.c) hiçbir şeyi sebepsiz ve gayesiz yaratmadığı Kur'an'da açıkça ifade edilmiştir.

- Bu hususta Kur'an'da şöyle buyrulmaktadır:

"Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. O'nun katındakiler O'na ibadet etmekte kibir göstermezler ve yorulmazlar. Gece ve gündüz durmadan O'nu tesbih ederler."

(Enbiyâ suresi, 19-20. ayetler.)

Dikkat Edelim

Meleklerin
yaratılışındaki hikmeti
yalnızca
Allah (c.c) bilir.

- Meleklerin, Allah'ın izniyle müminlerden zor durumda kalanlara görünmeden destek verdikleri, müminler için dua ve istiğfarda bulundukları da Kur'an'da haber verilmektedir.

...Melekler de Rabb'lerini hamd ile tesbih ediyorlar ve yerdekiler için mağfiret diliyorlar..."

(Şûra suresi, 5. ayet)

Kur'an-ı Kerim'de bir kısım melekler isimleriyle bir kısmı da vazifeleriyle anılmaktadır. Bu melekler;

- Cebrail
- Mikail
- Kirâmen Kâtibîn
- Hazene-i Cennet ve Cehennem
- Mukarrebûn Melekler
- Azrail
- İsrafil
- Münker ve Nekir
- Hamele-i Arş

Dört Büyük Melek

1 Cebrail

Allah ile peygamberler arasında elçilik yapmakla görevli olan vahiy meleğidir.

2 Azrail

Allah'ın emriyle eceli gelenlerin ruhlarını almakla görevli olan ölüm meleğidir.

3 Mikail

Tabiat olaylarını idare eden ve canlıların rızıklarını dağıtmakla görevli melektir.

4 İsrafil

Dünya hayatının sona erdiği kıyamet günü sûr'a üflemekle görevli melektir.

Cebrail

Kur’an’da kendisinden Cibrîl, Rûhu’l-Kudüs, er-Rûhu’l-Emîn, Rûh ve Resul(elçi) gibi isimlerle birçok yerde bahsedilir.

Kur’an’a göre Cebrail; değerli, güçlü ve Arş’ın sahibi katında itibarlı, meleklerin kendisine itaat ettikleri güvenilir bir elçidir.

- Peygamberlerin ve müminlerin destekleyicisi olan Cebrail'in (a.s.), Hz. Muhammed'e (s.a.v.) görünmesi, Kur'an-ı Kerim'de şöyle ifade edilmektedir:

"Andolsun o, Cebrâil'i apaçık ufukta gördü."

(Tekvîr suresi, 23. ayet.)

Azrail

Kur’an ve sahih hadislerde melekü’l-mevt yani ölüm meleği olarak geçer.

“De ki: Sizin için görevlendirilen ölüm meleği canınızı alacak, sonra Rabb’inize döndürüleceksiniz.”

(Secde suresi, 11. ayet.)

Mikail

- Kur'an'da hakkında şöyle bahsedilmektedir:

"Kim; Allah'a, meleklerine, peygamberlerine, Cebrâil'e ve Mîkâl'e (Mikâil) düşman olursa bilsin ki Allah da inkârcı kâfirlerin düşmanıdır."

(Bakara suresi, 98. ayet.)

İsrafil

- İsrafil ismi Kur'an'da zikredilmese de birçok ayette kıyametin kopması ve yeniden dirilişi haber veren bir "çağırıcıdan" bahsedilmiştir.

"Sûr'a üflenince Allah'ın diledikleri müstesna olmak üzere göklerde ve yerde ne varsa hepsi ölecektir. Sonra ona bir daha üflenince bir de ne göresin, onlar ayağa kalkmış, bakıyorlar!"

(Zümer suresi, 68. ayet.)

Diğer Melekler

"Değerli yazıcılar" anlamına gelir.

Bu melekler; insanın bütün söz ve davranışlarını kaydetmekle görevlidirler.

İnsanın sağında ve solunda bulunurlar.

Hafaza melekleri olarak da adlandırılan bu melekler, Allah'ın (c.c) emriyle insanı önünden ve ardından takip ederek korurlar.

- Kirâmen Kâtibin melekleriyle ilgili Kur'an'ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"İki melek (insanın) sağında ve solunda oturarak yaptıklarınızı yazmaktadırlar. İnsan hiçbir söz söylemez ki yanında onu gözetleyen yazmaya hazır bir melek bulunmasın."

(Kâf suresi, 17-18. ayetler.)

Münker ve Nekir

Ölen her insana kabirde sual sormakla görevli iki melektir.

Hadislerde; ölü defnedildiğinde, iki meleğin geldiğinden ve bunlardan birine Münker, diğerine de Nekir denildiğinden bahsedilmektedir.

(bk. Tirmizi, Cenâiz, 70.)

Hazene-i Cennet

Cennet işlerini yürütmekle görevli meleklerdir.

“En büyük korku bile onları tasalandırmaz ve melekler onları, ‘İşte bu, size vaat edilmiş olan (mutlu) gününüzdür’ diyerek karşılarlar.”

(Enbiyâ suresi, 103. ayet.)

Hazene-i Cehennem

Cehennem işlerini yürütmekle görevli meleklerdir.

“Üzerinde on dokuz (görevli melek) vardır. Biz, cehennemin görevlilerini ancak meleklerden kıldık. Onların sayısını, inkâr edenler için bir imtihan vesilesi yaptık...”

(Müddessir suresi, 30-31. ayetler.)

Hamele-i Arş

Gök meleklerinin üstünde, Arş'ı taşımakla görevlendirilmiş meleklerdir.

"Melekler onun (göğün) etrafındadır. O gün Rabb'inin arşını, bunların da üstünde sekiz (melek) yüklenir."

(Hâkka suresi, 17. ayet.)

Allah'a (c.c) çok yakın ve şerefli bir makamda bulunup sürekli Allah'ı tesbih etmekle (O'nu anıp yüceltmekle) görevlidirler.

- **Tüm fiillerinizin kayıt altına alındığını bilmek sizde ne gibi değişikliklere yol açardı?**

3. Meleklere İmanın İnsana Kazandırdıkları

- Tüm iman esasları gibi meleklere iman da müminin duygu, düşünce ve davranış dünyasına etki edip onu ahlaki olgunluğa eriştirir.

- Mümin, meleklerin varlığına inanmalı ve bu imanın gereğini davranışlarına yansıtmalıdır.

Meleklere iman eden kimse;

Yüce Allah'ın (c.c) yaratmadaki sonsuz kudretinin bilincine varır.

Alemin görünen ve yaşadığımız dünyadan ibaret olmadığını bilir.

İyilik ve kötülüklerinin her an kayıt altına alındığı bilinciyle fiillerinde sorumlu davranır.

En olumsuz koşullarda bile korunduğu bilinciyle ümidini kaybetmez.

Tek başına kaldığı zaman bile yalnız olmadığını hisseder.

Şeytan ve nefisle olan mücadelesinde, meleklerin kendisini iyiliğe ve hayra çağırdığını bilir.

- Peygamberimiz (s.a.v) buyuruyor ki:

"Şeytan da melek de insanoğluna sokularak onun kalbine birtakım şeyler atarlar. Şeytanın işi kötülüğe çağırmak, sonu fena ve zararlı olan şeylere teşvik etmek ve hakkı yalanlamak, haktan uzaklaştırmaktır. Meleğin işi hayra, iyiliğe çağırmak ve kötülükten uzaklaştırmaktır."

(Tirmizi, Tefsir, 3.)

- **Görünmeyen varlıklarla ilgili çevrenizde yaygın olan batıl inanışlar nelerdir?**

4. Kur'an-ı Kerim'e Göre Cinler

- Cin kelimesi sözlükte, "gizli ve örtülü varlık, görülmeyen şey" anlamlarına gelir.

- Terim olarak; duyu organlarıyla idrak edilemeyen, irade sahibi, ateşten yaratılmış ruhanî varlıklara verilen isimdir.

Kur'an-ı Kerim'e Göre Cinlerin Özellikleri

- Akıllı ve iradeli varlıklardır.
- İnsan türünden önce yaratılmışlardır.
- Ateşten yaratılmışlardır.
- Kısa sürede uzun mesafeleri kat edebilirler.
- Allah'a karşı sorumludurlar.
- Gaybı asla bilemezler.

- İnsanlar ve cinler akıllı ve iradeli varlıklar olduğundan Allah'a karşı sorumluluk sahibidirler.

"Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım."

(Zâriyât suresi, 56. ayet.)

Biliyor Musunuz?

- Kur’an’da cinlerden bahseden müstakil bir sure vardır.
- Mekke’de inmiş olan Cin suresi 28 ayetten oluşmaktadır.

- Yüce Allah, insanı topraktan cinleri ise yalın ateşten yaratmıştır.

“Andolsun biz insanı, kuru bir çamurdan, şekillenmiş bir balçıktan yarattık. Cinleri de daha önce dumansız ateşten yarattık.”

(Hicr suresi, 26-27. ayet.)

Dikkat Edelim

- Kur’an ve hadislere göre mutlak gaybın bilgisi sadece Allah’a (c.c) aittir.
- Gaybı bilme iddiası dinen doğru olmadığı gibi buna inanılması ve bu tür kişilerden yardım umulması da dinen caiz değildir.

- Varlıklardan gelebilecek zararlara karşı yalnızca Allah'a (c.c.) sığınılmalıdır.
- Müslüman bir kimsenin cinlerden korkmaması ve Allah'ın (c.c.) izni olmadan bir varlığın başka bir varlığa zarar veremeyeceğine gönülden inanması gerekir.

Biliyor Musunuz?

- Hz. Peygamber tüm kötülüklerden ve korkulardan korunmak için Ayetü'l-kürsî'yi, Felak ve Nas surelerini okumayı tavsiye etmiştir.

Varlıklar alemi; insan, cin ve melek olmak üzere üç grupta incelenir.

Cin

- ✓ Ateşten yaratılmış
- ✓ İrade sahibi
- ✓ Sorumlu
- ✓ Görünmez

Melek

- ✓ Nurdan yaratılmış
- ✓ İrade sahibi değil
- ✓ Sorumlu değil
- ✓ Görünmez

İnsan

- ✓ Topraktan yaratılmış
- ✓ İrade sahibi
- ✓ Sorumlu
- ✓ Görünür

- **Şeytani özellikler nelerdir?**

5. Kur’an-ı Kerim’e Göre Şeytanlar

- Şeytan; hayırdan ve rahmetten uzaklaşmış yaratık, yanıp helâke maruz kalmış varlık demektir.
- Şeytan ateşten yaratılmıştır.
- İblis ise; kelime kökünde birçok kötü özelliği nitelemesinden dolayı şeytanın özel ismi haline gelmiştir.

- Hz. Âdem'in yaratılmasından sonra Allah, melekleri ve cinleri ona saygıya ve üstünlüğünü kabule çağırmıştır.
- İblis, Âdem'e secde etmeyi reddederek Allah'a (c.c) ilk isyan eden varlık olmuştur.
- İblis, bu anlamda şeytanların öncüsü ve atasıdır.
- Azgınlık, kibir ve Allah'ın rahmetinden kovulmak şeytanın temel vasfıdır.

- Şeytanın varlığı Kur’an ve hadislerle kesin olarak sabittir:

“Hani biz meleklere (ve cinlere) ‘Âdem’e secde edin’ demiştik. İblis hariç hepsi secde ettiler. O, yüz çevirdi ve büyüklük tasladı; böylece kâfirlerden oldu.”

(Bakara suresi, 34. ayet.)

Biliyor Musunuz?

- Şeytan kelimesi, sadece İblis'e özel bir isim değildir.
- İnsanlardan ve cinlerden aynı vasıfları taşıyanlar da Kur'an'da şeytan olarak adlandırılmıştır.

- Allah'ın (c.c) huzurundan kovulan İblis, insanoğluna karşı kıyamete kadar sürecek bir düşmanlık içine girmiştir.

- İblis, **"...Yemin ederim ki eğer beni kıyamete kadar yaşatırsan, pek azı dışında, onun neslini kendime bağlayacağım!"** (İsrâ suresi, 62. ayet.) ayetinde belirtildiği gibi insanları doğru yoldan saptırmaya, kendi sapkın yoluna döndürmeye yemin etmiştir.

- O, bu mücadelesinde ilk olarak Hz. Âdem ve eşi Havva'yı yanıltarak hata işlemelerine sebep olmuştur.

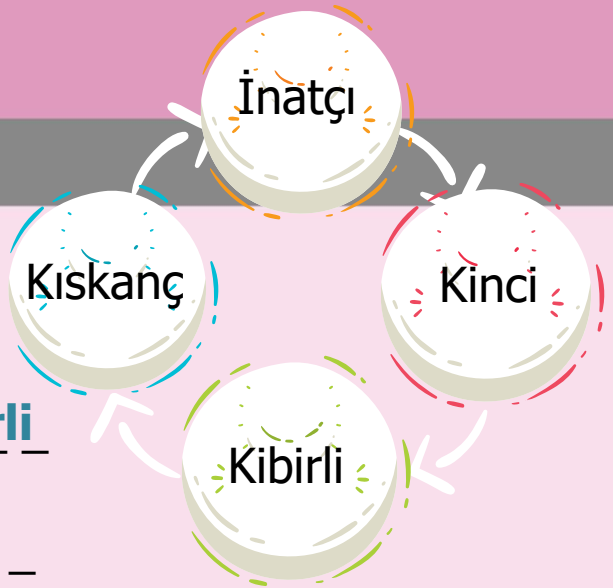

Etkinlik

- Yaratılışını ve kendini üstün gördüğü için _ kibirli _
- Hatasında ısrar edip tövbe etmediği için _ inatçı _
- Bütün insanlara düşmanlık beslediği için _ kinci _
- Hz. Adem'in Allah katındaki konumunu kabullenemediği için _ kıskanç _

- **Yukarıda verilen cümlelerdeki boşlukları, verilen kutulardaki uygun kelimelerle doldurunuz.**

- Şeytanın, insanın baş düşmanı olduğu Kur'an'da birçok ayette belirtilmiştir:

"...Allah'ın size rızık olarak verdiğinden yiyin de şeytanın adımlarına uymayın. Çünkü o, sizin için apaçık bir düşmandır."

(En'âm suresi, 142. ayet.)

- Allah (c.c), Kur'an'da birçok yerde şeytanın hile, tuzak ve vesveselerine karşı müminleri uyarmıştır:

"Şeytanın hâkimiyeti, sadece onu dost edinenler ve Allah'a ortak koşanlar üzerindedir."

(Nahl suresi, 100. ayet.)

- Yüce Allah, iman edip Allah'a (c.c) sığınan ve ona tevekkül eden müminler üzerinde şeytanın bir etkisinin olamayacağını Kur'an-ı Kerim'de müjdelemiştir:

"Gerçek şu ki şeytanın, inanan ve yalnız Rablerine tevekkül eden kimseler üzerinde bir hâkimiyeti yoktur."

(Nahl suresi, 99. ayet.)

- Kur’an şeytanın soyundan olsun, insan cinsinden olsun iblisle aynı rolü üstlenenleri de “şeytan” olarak nitelemektedir:

“De ki: İnsanların kalplerine vesvese sokan, (insan Allah’ı andığında) pusuya çekilen cin ve insan şeytanının şerrinden insanların Rabb’ine, insanların Meliki’ne (mutlak sahip ve hâkimine) insanların ilahına sığınırım!”

(Nas suresi, 1-6. ayetler.)

- İblis, insanın zaaflarından ve nefsanî arzularından faydalanarak Allah'ı unutturmaya dolayısıyla sırat-ı müstakimden uzaklaştırmaya çalışır.

- Kâinat var oldukça hak ile bâtılın, iyi ile kötünün mücadelesi devam edecektir.

- Bu mücadele de insanın sorumluluğu; şeytanın vesveselerine kapılmayıp, iradesiyle Kur'an'ın rehberliğinde hayra yönelip şerden uzaklaşmaktır.

Ünitemizi Değerlendirelim

1. Varlıklar aleminde bulunan cin, melek ve insanda bulunan ortak ve farklı özellikleri nelerdir? Açıklayınız.
2. Meleklere imanın bize kazandırdığı davranışlar hakkında bilgi veriniz.
3. İnsanlar ve cinlerin ortak sorumluluğu hakkındaki bilgilerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Cevaplayalım

I. Cinler, melekler gibi gözle görülmeyen varlıklardır.
II. Cinler, ateşten yaratılmışlardır.
III. Cinler, iradesiz varlıklardır.
IV. Cinlere de peygamberler gönderilmiştir.
V. Cinler, gaybı bilemezler.

Yukarıda cinler ile ilgili verilen bilgilerden İslam akaidine göre kaç tanesi doğrudur?

A) 1
B) 2
C) 3
D) 4
E) 5

2. "İki melek (insanın) sağında ve solunda oturarak yaptıklarınızı yazmaktadırlar. İnsan hiçbir söz söylemez ki yanında onu gözetleyen yazmaya hazır bir melek bulunmasın." (Kâf suresi, 17-18. ayetler.)

Verilen ayette özelliği anlatılan melek aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mukarrebûn melekler
B) Hazene-i Cehennem
C) Kiramen Katibin
D) Münker ve Nekir
E) Hamele-i Arş

3.

I. Gerçek nitelikleri ve yaratılışları ancak Allah (c.c) tarafından bilinir.
II. Gözle görülmez, duyu organlarıyla algılanamazlar.
III. Nurdan yaratılmışlar ve hızlı hareket ederler.
IV. İradeli ve davranışlarından sorumlu varlıklardır.
V. Ruhani varlıklardır.

Yukarıda İslam akaidine göre melekler ile ilgi olarak verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

4. Şeytanla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğru <u>değildir?</u>

A) Ateşten yaratılmıştır.
B) Allah'a karşı gelmiştir.
C) Melek olarak yaratılmıştır.
D) Allah'ın rahmetinden kovulmuştur.
E) İnsanları kötülüğe teşvik etmektedir.

5.

- Kâinattaki doğa olaylarını idare etmekle görevlidir.
- Eceli gelenlerin ruhlarını almakla görevlidir.
- Sûr'a üflemekle vazifeli melektir.
- Allah ile peygamberler arasında elçilik görevi olan melektir.

Görevleri verilen melekler aşağıdaki şıklar ile eşleştirildiğinde hangi meleğin görevi <u>belirtilmemiştir?</u>

A) Cebrail
B) Mikail
C) İsrafil
D) Azrail
E) Hafaza

Hazırlayanlar
Hatice Büşra Paksoy
Furkan Özüdoğru
Elif Emine Dirlik
Dilek Menküç

Redaksiyon
Suna AKKURT

Tasarım ve Düzenleme
Faize ULUSOY

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ